

Aan: Gezondheidsraad

Betreft: Gezondheidseffecten straling zendmasten en voorzorgbeginsel

Groenekan, 22 juli 2004,

Geachte heer, mevrouw,

De gezondheidsraad adviseert de overheid o.a. op het gebied van gezondheidseffecten van elektromagnetische velden. Tot op heden hanteert u voor hoogfrequente elektromagnetische velden zeer hoge maximale grenswaarden waarbij veldsterkten tot 70x hoger dan de veldsterkte die bij het TNO onderzoek^[3] gebruikt zijn, toegestaan zijn. Tevens adviseert u de overheid om geen voorzorgbeginsel toe te passen m.b.t. de plaatsing van UMTS zendmasten.

Er zijn recent een aantal onderzoeken gedaan die zeer duidelijk aantonen dat de hoogfrequente elektromagnetische velden waaraan de Nederlandse bevolking blootgesteld wordt biologische effecten veroorzaken. Deze zorgen voor een vermindering van het welzijn en een verslechtering van de gezondheid.

Een overzicht van deze studies vindt u op de website www.stopumts.nl. Het betreft hier o.a. studies die aantonen dat:

- ❑ Hoogfrequente straling van een GSM telefoon de mortaliteit van kippenembryo's tot 75% verhoogt (drie kwart van de kuikens wordt doodgeboren), terwijl het normaal 16% is.^[1]
- ❑ Wonen binnen 300 meter van een zendmast significant de kans op o.a. vermoeidheid, prikkelbaarheid, hoofdpijn, verstoorde nachtrust, neiging tot depressie, oncomfortabele gevoelens, concentratiestoornissen, geheugenproblemen, huidproblemen, gezichtsstoornissen, gehoorstoornissen en duizelingen verhoogt.^[2]
- ❑ Hoogfrequente straling van UMTS zendmasten het welbevinden van mensen op een negatieve manier beïnvloedt, zowel voor mensen die gevoelig als ongevoelig zijn voor dergelijke straling en dat reeds bij een blootstelling van nog geen uur.^[3]

De studies met betrekking tot thermische effecten laat ik buiten beschouwing. Het gaat hier om studies die a-thermische biologische effecten aantonen of op zijn minst aannemelijk maken dat er sprake is van een gezondheidsrisico.

Samenvattend kunnen we stellen dat de aanwijzingen dat elektromagnetische velden van o.a. GSM- en UMTS-zendmasten schadelijk zijn voor de gezondheid vele malen sterker zijn dan de aanwijzingen toentertijd dat roken, asbest of röntgenstraling schadelijk zou zijn. Bij kortstondige blootstelling - in het COFAM onderzoek, zelfs minder dan een uur - zijn namelijk al schadelijke effecten te constateren bij mensen die worden blootgesteld aan hoogfrequente elektromagnetische velden.

Volgens uw website zou het uitgangspunt van de Gezondheidsraad het verbeteren van de volksgezondheid zijn. Logischerwijs zou men dus denken dat uw functie o.a. is om de

overheid te adviseren, zodat deze regels op kan stellen die de Nederlandse bevolking beschermen tegen schadelijke effecten van o.a. elektromagnetische straling. Het lijkt erop dat uw organisatie verkeerd om werkt: U wilt eerst keihard bewijs zien dat de EM-velden schadelijk zijn en u wilt perse weten wat het biologische mechanisme is via welke de schade zich openbaart, voordat u de overheid wilt adviseren het voorzorgprincipe te hanteren. Het zou beter zijn om te adviseren het voorzorgprincipe per direct toe te passen totdat bewezen is dat de betreffende straling **onschadelijk** is. Op dit moment adviseert u feitelijk om de gehele Nederlandse bevolking op te voeren als proefpersoon in een grootschalig en luguber onderzoek naar de korte- en langetermijneffecten van HF EM-straling. Gezien de recente aanwijzingen zal dit “onderzoek” hoogstwaarschijnlijk geen prettige uitkomst hebben.

Ik heb een aantal vragen:

- Wat geeft voor u de doorslag om deze recente studies te negeren en
 1. de zeer hoge grenswaarden (70x hoger dan de veldsterkte die bij het TNO onderzoek ^[3] statistisch significante gezondheids- en welzijnseffecten veroorzaakte) niet significant naar beneden bij te stellen en
 2. de overheid **niet** te adviseren het voorzorgbeginsel per direct te hanteren i.v.m. de plaatsing van UMTS zendmasten ?

- Heeft u voordat u overging tot het adviseren van de zeer hoge grenswaarden gekeken naar de a-thermische biologische effecten van de HF EM velden afkomstig van o.a. GSM zendmasten of DECT telefoons ? Heeft u zich ervan overtuigd dat er geen a-thermische effecten op zouden kunnen treden die invloed op de gezondheid of het welzijn zouden kunnen hebben.
Of heeft u gedacht: Er zijn zo weinig onderzoeken gedaan naar de a-thermische effecten, dus we geven deze soort straling voor het gemak maar het stempel “veilig” ?

- Bent u zich bewust dat uw organisatie mogelijk aansprakelijk gesteld kan worden voor mogelijke gezondheidsschade wanneer u, de recente aanwijzingen negerend, blijft vasthouden aan uw standpunt dat HF EM velden van UMTS en GSM zendmasten en telefoons geen (significant) effect hebben op de gezondheid of het welzijn van de mensen die aan deze velden blootgesteld worden ?

- Met ref. aan [1]: Durft u te garanderen dat een zwangere vrouw en haar ongeboren kind geen schade ondervinden van het gebruik van een GSM toestel ?

- Met ref. aan [2]: Durft u te garanderen dat mensen die binnen 200 meter van een zendmast wonen geen last van hoofdpijn, slaapproblemen of vermoeidheid krijgen als gevolg van deze zendmast ?

- Als u bovenstaande twee vragen met “Nee” beantwoordt, dan geeft u zelf aan dat er wel degelijk een risico is dat zendmasten gezondheidsschade en welzijnsvermindering kunnen veroorzaken en dus dat u per direct zou moeten adviseren om het voorzorgbeginsel te hanteren. Gezondheid gaat boven alles. Bent u het hiermee eens ?

Ik zou een reactie op bovenstaande vragen zeer op prijs stellen. Alvast bedankt hiervoor.

Deze brief is – in gewijzigde vorm - tevens gestuurd naar de vijf telecomproviders en de verschillende politieke partijen. Uw en de overige reacties zullen op de website www.stopumts.nl geplaatst worden.

Met vriendelijke groet,

E.J.J. Goes

- [1] Biological effects of mobile phone electromagnetic field on chick embryo (risk assessment using the mortality rate)
Radiats Biol Radioecol. 2003 Sep-Oct
"Chicken embryos were exposed to EMF from GSM mobile phone during the embryonic development (21 days). As a result the embryo mortality rate in the incubation period increased to 75% (versus 16% in control group)."
- [2] Investigation on the health of people living near mobile telephone relay stations: I/Incidence according to distance and sex
Pathol Biol (Paris). 2002 Jul
"Comparisons of complaints frequencies (CHI-SQUARE test with Yates correction) in relation with distance from base station and sex, show significant ($p < 0.05$) increase as compared to people living > 300 m or not exposed to base station, till 300 m for tiredness, 200 m for headache, sleep disturbance, discomfort, etc. 100 m for irritability, depression, loss of memory, dizziness, libido decrease, etc. Women significantly more often than men ($p < 0.05$) complained of headache, nausea, loss of appetite, sleep disturbance, depression, discomfort and visual perturbations. This first study on symptoms experienced by people living in vicinity of base stations shows that, in view of radioprotection, minimal distance of people from cellular phone base stations should not be < 300 m."
- [3] Effects of Global Communication system radio-frequency fields on Well Being and Cognitive Functions of human subjects with and without subjective complaints.
TNO Physic and Electronics Laboratory, September 2003
"Het resultaat van het onderzoek is dat er een statistisch significante relatie gevonden is tussen de aanwezigheid van radiofrequente velden die lijken op die van een UMTS basisstationsignaal en het ervaren welzijn van de proefpersonen"